

Kormorán munkacsoport
2012. március 24.

A KÁRÓKATONA JOGI STÁTUSZA az Európai Unió és a hazai jogszabályok keretei

Schmidt András
VM
Természetmegőrzési Főosztály

A kárókatonával kapcsolatos jogszabályi háttér 1.

EU: A Madárvédelmi Irányelv értelmében általános védelmet kell biztosítani valamennyi, a Közösség területén természetesen előforduló madárfajnak.

A kárókatona Magyarországon nem védett faj, csak az irányelvi kötelezettség teljesül!

A kárókatonával kapcsolatos jogszabályi háttér

13/2001. (V. 09.) KöM rendelet (4. és 4/A §; 8. melléklet):

- ún. „Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős állatfajok”
- közösségi jog miatt élvez egyfajta jogi védelmet, jogi helyzetét EU kötelezettség és nem hazai természetvédelmi érdek indokolja
- 1000 Ft/pld
- az okszerű mezőgazdasági termelés biztosítása érdekében a kárókatona riasztása, elejtése, gyérítése, állományának szabályozása engedélyezhető.
- a riasztás a védett természeti területeken kívül július 1. és február 28. között engedély nélkül végezhető

4/A § (3)-(4):

„A kárókatona gyérítését engedély nélkül végezheti a külön jogszabályok alapján kijelölt vadászatra jogosult, valamint a halászati őr a halállományokban keletkezett károk mérséklése érdekében, amennyiben tevékenységét:

- a) az ingatlan tulajdonosával, illetve jogszerű használójával megállapodást kötve,**
- b) védett természeti területen, illetve különleges madárvédelmi területen kívül,**
- c) szeptember 1. és január 31. között,**
- d) a vadászat rendje megsértésének nem minősülő, valamint nem tiltott vadászati eszközökkel és módszerrel, valamint**
- e) az okszerű vadgazdálkodás akadályozása nélkül végzi.**

A kárókatona gyérítése során ólomsörét használata tilos.”

A vadászatra jogosult, valamint a halászati őr a gyérítést végző személyekről, a gyérítések helyéről, idejéről, módjáról, valamint az elejtett madarak számáról a tárgyidőszakot követően február 28-ig köteles jelentést küldeni az illetékes természetvédelmi hatóságnak!

Az engedély nélküli gyérítés lehetőségét, valamint a gyérítéshez kapcsolódó jelentéstételi kötelezettséget a 18/2008. (VI. 19.) KvVM rendelet mondta ki.

Eseti hatósági engedély szükséges a gyérítéshez

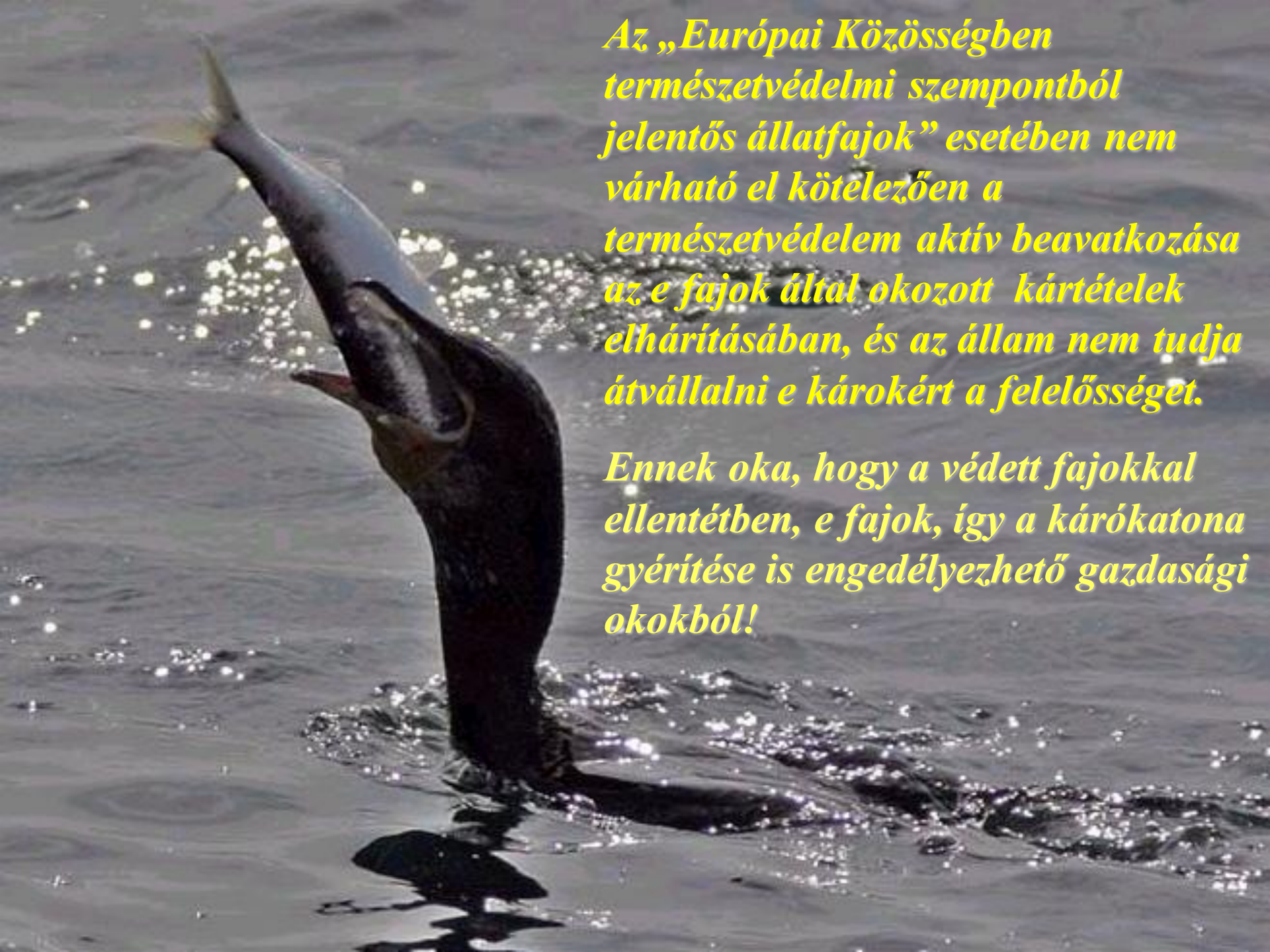
- ✓ *Védett természeti területeken,*
- ✓ *Különleges madárvédelmi területeken*
- ✓ *Ezekon kívül február 1-től augusztus 31-ig*

Az engedély megadásának szempontjai

A gyérítés ne zavarja valamely védett természeti érték fennmaradását (pl. gémtelep, rétisas költési sikerének biztosítása),

Különleges madárvédelmi területen: a kijelölés alapjául szolgáló madarak védelme (a kárókatona 1997 óta ezek között nem szerepel!)

Az engedély esetleges megtagadásának SOSEM a kárókatona védelme a célja, hanem egy védett természeti érték károsodásának megelőzése!!!!

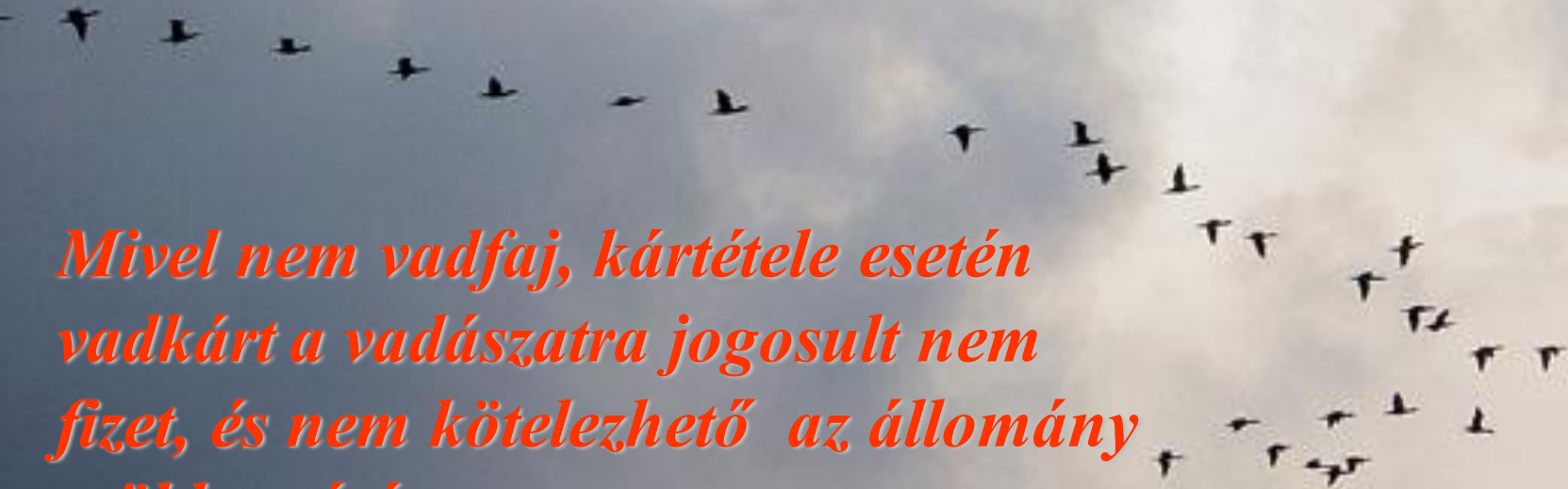
A large fish, likely a salmon, is captured in mid-leap, emerging from the water. The fish's body is arched, with its head pointing upwards and its tail still submerged. The water around the fish is splashing, creating numerous white droplets and ripples. The background is a dark, slightly rippled surface of water.

Az „Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős állatfajok” esetében nem várható el kötelezően a természetvédelem aktív beavatkozása az e fajok által okozott kártételek elhárításában, és az állam nem tudja átvállalni e károkért a felelősséget.

Ennek oka, hogy a védett fajokkal ellentétben, e fajok, így a kárókatona gyérítése is engedélyezhető gazdasági okokból!

A kárókatona Magyarországon nem vadfaj, ezért gyérítése jogilag nem minősül vadászatnak!

Mivel nem vadfaj, kártétele esetén vadkárt a vadászatra jogosult nem fizet, és nem kötelezhető az állomány csökkentésére sem.

A kárókatona és a természetvédelem

- 2005:** 42 gyérítési engedély
9 engedélyben limitált a lőhető madarak száma (810 pld.)
25 esetben nem jelentették a lelőtt madarak számát
6 esetben 0 lelőtt madarat jelentettek
összesen 1903 egyedet lőttek 11 helyen (16 – 581 pld/hely)
- 2006:** 31 gyérítési engedély
5 engedélyben limitált a lőhető madarak száma
(+ egy alkalommal pedig egy parlagi sas pár költése miatt volt időbeli korlátozás)
az elejtett madarak számáról gyakorlatilag nincs információ (csak 4 helyről jelentettek összesen 31 pld-t)
- 2007:** 45 gyérítési engedély
csak 8 engedélyben limitált a lőhető madarak száma (összesen 410 pld.)
az elejtett madarak számáról gyakorlatilag nincs információ (csak 2 helyről jelentettek 9, illetve 526 pld-t)

Az elejtett madarak számáról mindenesetben jelentést kell küldeni a természetvédelmi hatóságnak!

Ez alapján jelent a VM az EU-nak, és amennyiben hazánk e kötelezettségét nem teljesíti, a kárókatona-gyérítési lehetőséget az EU megszüntetheti! A derogációs lehetőséget a végsőkhig feszítettük (káros is lehet más fajok védelme szempontjából). Ezért e téren maximális együttműködésre van szükség!

A problémát hosszú távon csak nemzetközi összefogással lehet rendezni.

Az EU-ban tárgyalások kezdődtek a probléma kezelésére, melyen a KvVM aktívan részt vett. Uniós kezelési terv azonban nem lesz!

A kárókatona és a természetvédelem

Mit vállalt az Európai Bizottság?

- *Derogációs útmutató*
- *Fórum a tenni akaró országoknak:*

[http://ec.europa.eu/environment/nature/cor
morants/home_en.htm](http://ec.europa.eu/environment/nature/cor
morants/home_en.htm)

Mit tehet Magyarország?

- *Többoldalú kapcsolatfelvétel az érintett közép- és kelet-európai országokkal halászati és természetvédelmi vonalon*
- *Kutatás a halgazdasági és természetvédelmi károk kimutatására (beleértve a halastavak tönkremenetelének lehetőségét és ennek veszélyeit)*
- *Kutatás a leghatékonyabb (és költséghatékony) módszerek felmutatására*
- *Monitorozás folytatása*
- *Vonulási adatok elemzése, esetleg újabb vizsgálatok*
- *Ahol nem sért természetvédelmi érdeket, gyérítés*

A TvH és Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa egyeztetett a közösen elvégzendő teendőkről (2004. április 14.)

- módszerek (gyérítési engedélyek, riasztás stb.)
- a HOSZT képviselőinek kezdeményezése (ha a haltermelők igényt tartanak valamelyik fészkelőtelepen a gyérítésre)
- a természetvédelmi hatóság az ilyen kéréseket a helyi természetvédelmi értékek maximális figyelembe vételével, de a lehető legrugalmasabban kezeli (hatósági útmutató készült a TvH részéről)
- a HOSZT képviselői részéről elhangzottak értelmében a gyérítés költségeit (pl. lőszer, fatojás előállítás) a haltermelőknek kell felvállalniuk, és a kilőtt kárókatonák számát is évente jelenteniük kell az illetékes természetvédelmi hatóság felé

A természetvédelem és a horgászok, halászok által közösen megoldandó feladatok

- *A gyérítés jogi lehetősége biztosított. A fő feladat a riasztás és gyérítés természet- és állatvédelmi szempontból elfogadható módszereinek kidolgozása és alkalmazása*
- *A természetes vízi halállományok komplex védelme, melynek része a kárókatona állomány kontrollja*

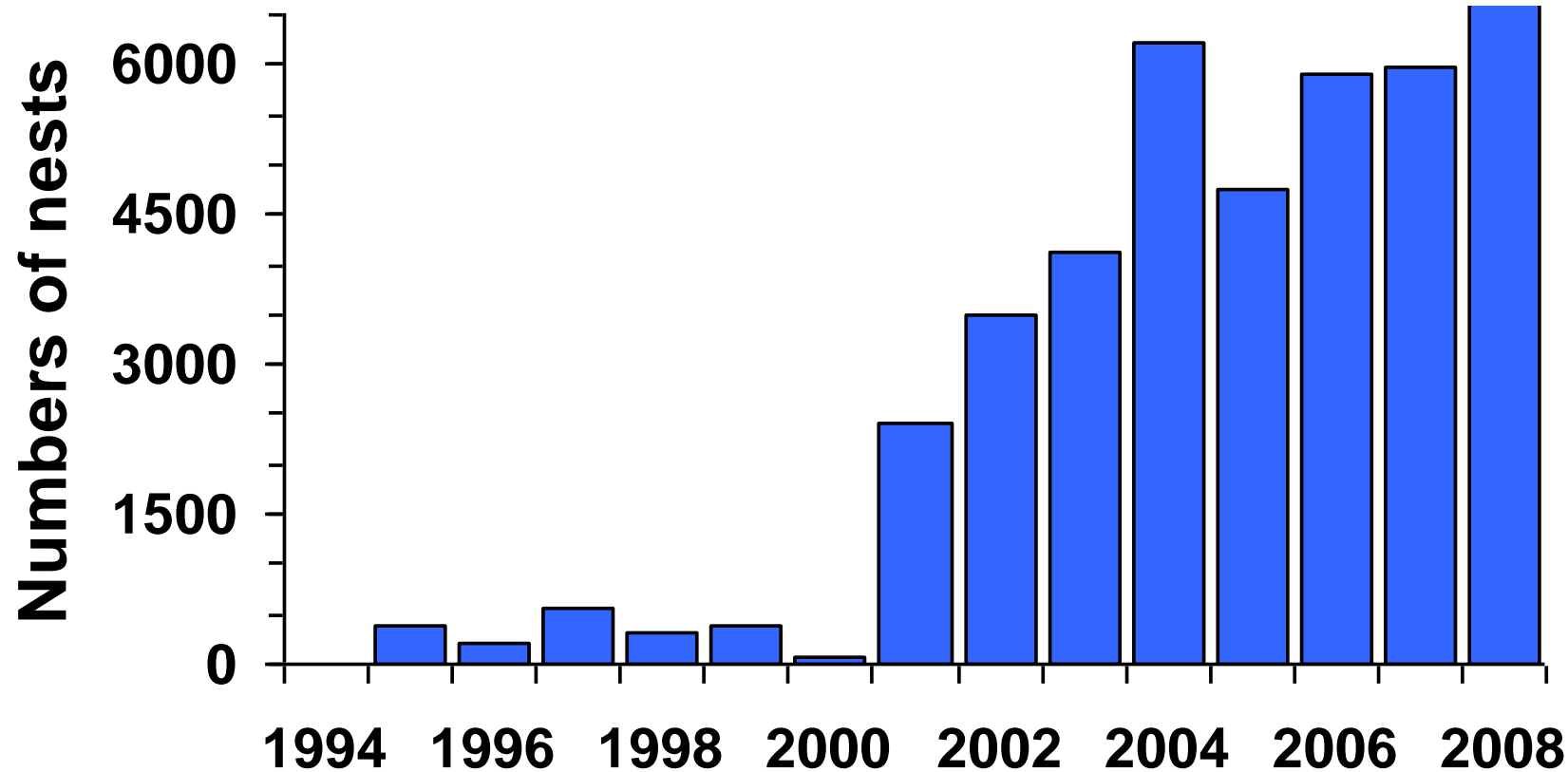
Természetvédelmi problémák a kárókatonával

- *Természetes vízi halfogyasztás (vermelő halak, kecsege!!! bucók?)*
- *Fészkelőtelepekről kiszorít más fajokat*
- *Fészkelőtelepeken fák pusztulása*
- *Halgazdaságok tönkremenetele?*

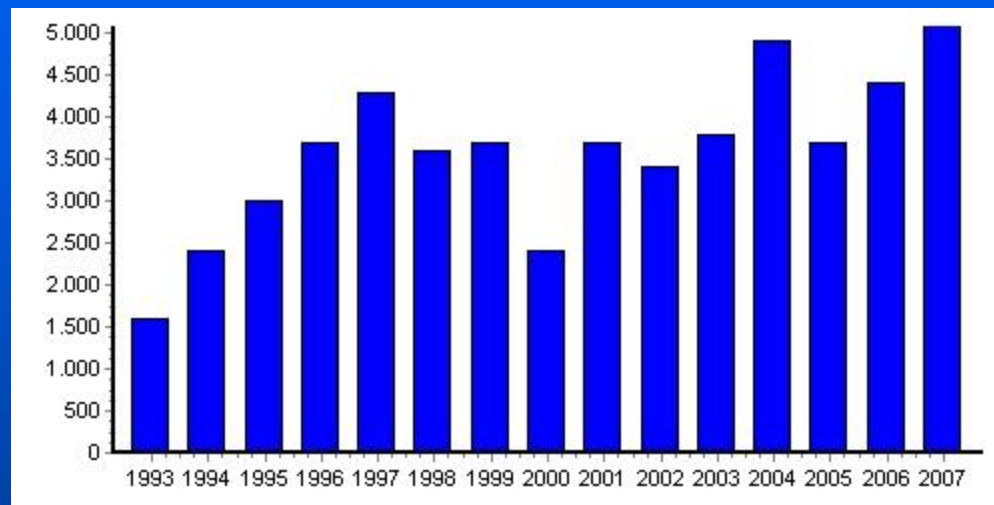

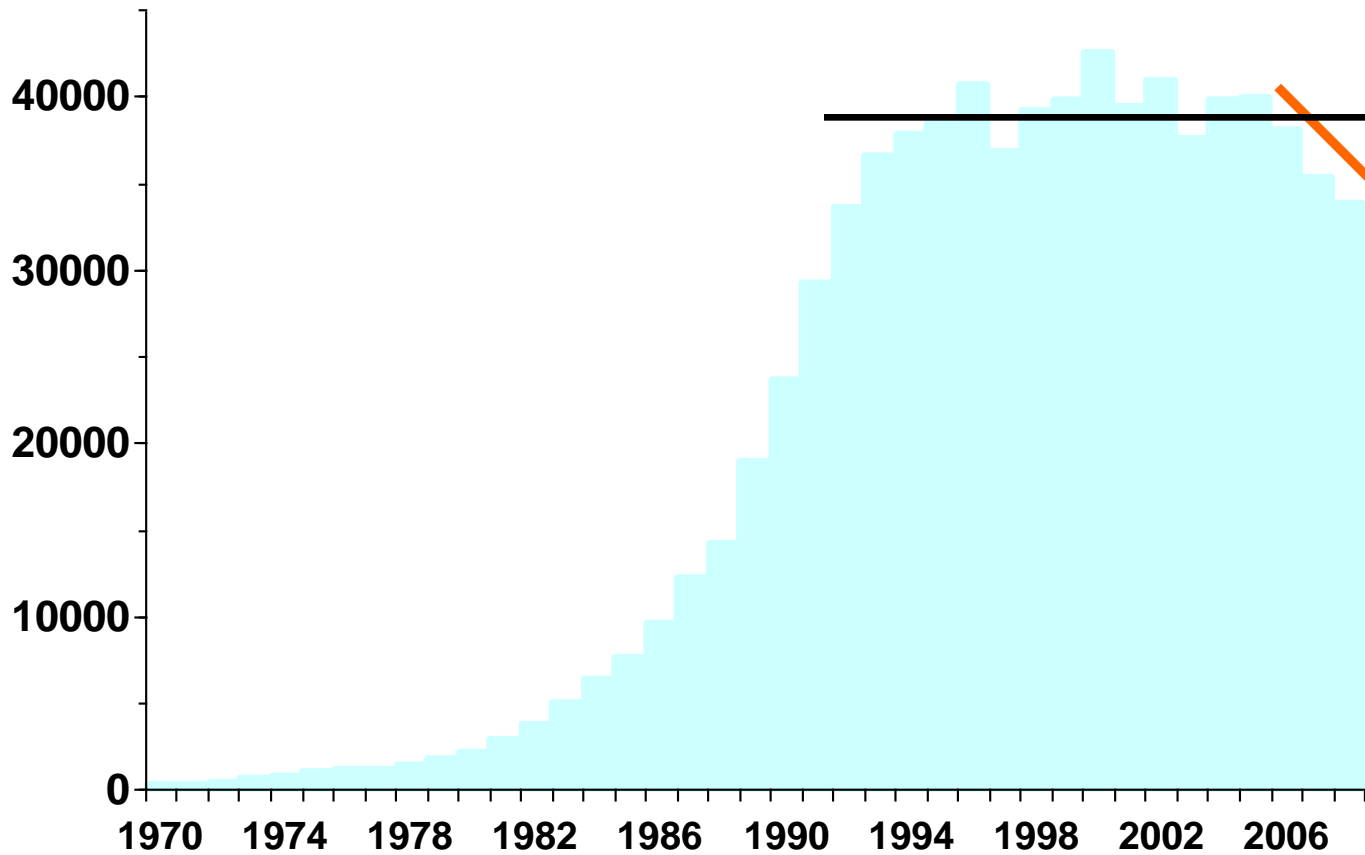
Tojáslakkozás Dániában

Dániában lejelentett kárókatoná kilövések

Dán költőállomány 1970-2008

Kérdések

Hazai fészkelők elleni fellépés?

Hol, mikor, milyen módszerrel okozza a legkisebb természetvédelmi problémát a kárókatona elleni fellépés?

Mekkora természetvédelmi problémát jelent a kárókatona – figyelembe véve a természetesvízi halállományt fenyegető egyéb veszélyek nagyságrendjét?

Milyen módszer a leghatékonyabb?

Átvonulók, teelők elleni akciók (mint pl. Franciaországban)

Nemzetközi lépések a halászati ágazattal közösen?

Köszönöm a figyelmet!